

Referat for det 17. ordinære Skovrådsmøde

Tid og sted for mødet:

D. 14. maj 2019 kl. 10.00-16.00, Klelund, Agerbækvej 4, 6682 Hovborg.

På Skovrådsmødet deltog:

Carsten With Thygesen	(Formand)
Niels Otto Lundstedt	Dansk Skovforening
Tanja Blindbæk Olsen	Dansk Skovforening
Johan Tesdorpf	Landbrug & Fødevarer
Henrik Skibsted Jakobsen	Danske Træindustrier
Nora Skjernaa Hansen	Danmarks Naturfredningsforening
Henrik Wejdling	Dansk Ornitologisk Forening
Jes Lind Bejer	Friluftsrådet
Vivian Kvist Johannsen	IGN, Københavns Universitet
Sofie Tind Nielsen	WWF
Jesper Fredshavn	DCE, Aarhus Universitet
Michael Glud	HedeDanmark
Anders Petersen som stedfortræder for Jacob Heilmann-Clausen	CMEC, Københavns Universitet

Afbud:

Lisbet Christoffersen	Verdens Skove
Mette Jensen	Kommunernes Landsforening
Jacob Heilmann-Clausen	CMEC, Københavns Universitet
Kristian Gernow	Skovdyrkerne

Fra sekretariatet deltog:

Christian Lundmark Jensen	Miljø- og Fødevareministeriet
Clara Guttman Andersen	Miljø- og Fødevareministeriet

1. Velkomst - introduktion til dagens program

Carsten With Thygesen bød velkommen til alle fremmødte og særligt til de to nyudpegede medlemmer i Skovrådet, Sofie Tind Nielsen fra WWF og Jes Lind Bejer fra Friluftsrådet. Han oplyste, at repræsentanterne fra Kommunernes Landsforening, Skovdyrkerne, Verdens Skove og CMEC havde meldt afbud til mødet og at Anders Petersen deltog som stedfortræder for Jacob Heilmann-Clausen (CMEC). Formanden tilføjede, at han som følge af udskrivelsen af valg til folketinget ville foreslå forskellige ændringer i programmet under pkt. 2.

2. Godkendelse af dagsorden

Til godkendelse

Carsten With Thygesen mindede om orienteringen fra kontorchef Isabelle Navarro Vinten fra Miljø- og Fødevarerministeriet om konsekvenserne af valgudskrivelsen. Det fremgik heraf, at ministeriets medarbejdere hverken bør deltage i eksterne drøftelser vedrørende emner af politisk karakter eller sekretariatsbetjenes udvalg mv. bestående af eksterne repræsentanter, der drøfter sådanne emner. Formanden konstaterede i konsekvens deraf, at der ikke i dette skovrådsmøde, som ellers planlagt, deltager repræsentanter fra Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen, ligesom Isabelle Navarro Vinten heller ikke deltager. Skovrådets sekretariat vil ved mødet alene bistå med praktiske ting omkring mødeafviklingen og med at tage noter til et referat.

Formanden foreslog, at punkt 7 vedr. INTEGRATE, meddelelsespunktet om rådskonklusioner om EU's skovstrategi og Miljøstyrelsens del af pkt. 6 vedr. opfølgningen på det nationale skovprogram udgik. Samtidig foreslog han, at Jesper Fredshavn i stedet for gav en kort orientering om tilstandsvurderingen af NOVANA naturtyper. Han foreslog videre, da sekretariatet var afskåret fra at bistå på normal vis i dette møde, at der blev berammet et ekstra skovrådsmøde inden det planlagte den 13. november 2019, og at dette ekstra møde blev fastlagt til et tidspunkt i efteråret efter nærmere sondering blandt alle medlemmer.

Med disse ændringer blev dagsordenen godkendt sammen med forslaget om afholdelse af et ekstra møde i september.

3. Godkendelse af referat fra mødet den 4. februar 2019

Til godkendelse

Referatet (udkast af 22. februar 2019) blev godkendt uden bemærkninger.

4. Anvendelse af dansk træbiomasse til nye, værdiskabende anvendelsesformer

Resumé:

På baggrund af arbejdet i underudvalg om biomasse, præsenterede Henrik Skibsted Jakobsen et notat fra udvalget om mulighederne for at producere og anvende dansk træbiomasse til nye, værdiskabende anvendelsesformer. Notatet indeholder udkast til anbefalinger fra Skovrådet.

Skovrådet drøftede udkastet til anbefalinger, og de forsamlede medlemmer i rådet enedes om at tilslutte sig udkastet til anbefalinger med kun to justeringer: 1) fremrykning af anbefaling om udarbejdelse af en National Bioøkonomistrategi og 2) øget fokus på biodiversitet i anbefaling om forskning i virkninger af forskellige

forvaltningssystemer.

Til drøftelse mhp. beslutning om mulig anbefaling fra Skovrådet

Carsten With Thygesen introducerede punktet kort og kvitterede for det udarbejdede notat. Han oplyste, at underudvalget har været i korrespondance med Det Nationale Bioøkonomipanel om anbefalingerne, og at det har været en positiv dialog. Han gav ordet til formanden for underudvalget, Henrik Skibsted Jakobsen.

Henrik Skibsted Jakobsen indledte punktet med at fastslå, at der er for lidt viden om, hvad man kan bruge biomasse til, og at underudvalget for biomasse har fokuseret på at give anbefalinger om produktion af biomasse uden at tage stilling, hvad det skal anvendes til. Underudvalget har holdt møde d. 5. marts 2019 og d. 21. marts 2019 samt holdt et møde med sekretariatet og repræsentanter fra Det Nationale Bioøkonomipanel, og underudvalget fik på denne baggrund det indtryk, at Det Nationale Bioøkonomipanel ikke vil have særlig fokus på træbiomasse i deres kommende anbefalinger om biopolymerer, mens en række forskellige biomassetyper fra landbruget så ud til at ville spille en større rolle i deres anbefalinger. Han oplyste, at underudvalget har haft fokus på at afdække fakta og undersøge, hvor der mangler viden. Fx er der ingen gode data for træbiomasse uden for skove. Han gennemgik kort anbefalingerne i notatet (udsendt som bilag 2), som indeholder bud på, hvordan der kan rettes op på den manglende viden og slog fast, at underudvalget har fokuseret på bæredygtighed som en grundlæggende præmis for produktion af biomasse. Han inviterede de øvrige skovrådsmedlemmer til at komme med bemærkninger til udkastet til anbefalinger.

Michael Glud bemærkede, at træbiomassen fra det åbne land ikke er uvæsentlig og at HedeDanmark vurderer, at ca. en tredjedel af den danske produktion kommer fra det åbne land (dvs. læhegn, rydninger, vejtræer etc.). Han tilføjede, at der er et behov for viden om hvilke forvaltningsformer, der bidrager til mest kulstoflagring samt at der er behov for at analysere hvor det træ, der bruges i Danmark, kommer fra - altså træstrømmene.

Carsten With Thygesen spurgte, hvilke lande vi importerer træ fra, og om det er muligt at undersøge, hvorvidt træet er produceret bæredygtigt i disse lande. Fx hvis det kommer fra Rusland.

Vivian Kvist Johannsen svarede, at underudvalget kun har kigget på dansk produceret træ, men at det fremover ville give mening at undersøge træstrømme.

Henrik Skibsted Jakobsen bemærkede, at man i højere grad bør kræve data om træstrømme fra industrien.

Tanja Blindbæk Olsen bemærkede, at mange har en opfattelse af, at det kun er træflis, der tales om og understregede, at det er hele træbiomassen, som underudvalget har beskæftiget sig med.

Michael Glud supplerede med, at den vigtigste erkendelse havde været at finde videnskuller. Han opfordrede til, at Skovrådet informerer Det Nationale Bioøkonomipanel om potentialet for bæredygtige forsyninger med dansk produceret træbiomasse. Han tilføjede, at sekretariatet for Det Nationale Bioøkonomipanel havde

en positiv indstilling til, at Skovrådet kommer med indspark. Han påpegede, at lodsejerne ofte skal have penge op af lommen ved høst af biomasse i det åbne land, og at det er en myte, at prisen på flis er årsagen til, at man tynder.

Nora Skjernaa Hansen tilføjede, at underudvalget for biomasse har haft en god dialog, og at det er mundet ud i et vidensnotat, der kan danne basis for konkrete tiltag. Hun savnede fokus på dødt ved og opfordrede til, at Skovrådet bliver mere konkrete på det punkt, så vi løser klimakrisen og biodiversitetskrisen samtidig. Hun opfordrede til, at der nedsættes en forskergruppe, der kommer med anbefalinger herom.

Henrik Skibsted Jakobsen bemærkede, at meget af den viden, der efterspørges i underudvalgets notat, er relevant for en mulig kommende national bioøkonomistrategi og tilføjede, at der er en velvilje i det politiske system til at afdække videnshuller, da klimadagsordenen er højt prioriteret.

Jesper Fredshavn spurgte, hvad der skal lægges vægt på, hvis skovene skal gøre sig mere gældende i forhold til landbruget i arbejdet med at videreudvikle bioøkonomien. Han efterlyste en beskrivelse af, hvad der er unikt ved skovprodukter i forhold til landbrugsprodukter.

Vivian Kvist Johannsen svarede, at landbrugsprodukter forgår hurtigere end skovbiomasse.

Michael Glud svarede, at skovbruget er mere fleksibelt i forhold til høsttidspunkt.

Nora Skjernaa Hansen svarede, at det er unikt for skovbrug, at man har et højt kulstoflager samtidig med, at der produceres, og at man ikke konkurrerer med fødevarerproduktion som i landbruget.

Niels Otto Lundstedt svarede, at der er stor forskel på kvaliteten af fibre fra træ og fra landbrugsafgrøder, og at træ er bedst til mange typer anvendelse.

Carsten With Thygesen foreslog, at man overvejer, hvordan den danske strategi passer ind i en større nordisk bioøkonomistrategi. Nordisk Råd har fx taget initiativer på biomasseområdet.

Tanja Blindbæk Olsen opfordrede til, at Skovrådet kommer med input til det eller de næste emner, der skal behandles i Det Nationale Bioøkonomipanel. Hun tilføjede, at Skovrådets og Dansk Skovforenings arbejde har haft en effekt, da det ser ud til, at Det Nationale Bioøkonomipanel vil inkludere træfibre i fremtidige anbefalinger. Hun støttede, at Skovrådet kommer med anbefalinger nu, men påpegede, at der mangler viden.

Johan Tesdorpf bemærkede, at Landbrug og Fødevarer synes, at det generelt er et godt notat. Som nævnt på tidligere møder, mener Landbrug og Fødevarer dog principalt, at det er udenfor Skovrådets område at forholde sig til biomasse fra andre kilder end skov. Det giver god mening, at have biomasse fra træer uden for skoven med i en national bioøkonomistrategi jf. Skovrådets sidste anbefaling i notatet, hvilket Landbrug og Fødevarer selvfølgelig bakker op omkring. Men det hører efter Landbrug og Fødevarers opfattelse ikke hjemme i Skovrådsregi, at Skovrådet specifikt forholder

sig til nogen konkrete typer biomasse udenfor skoven. Han understregede, at Landbrug og Fødevarer til trods for det principale selvfølgelig støtter notatets vurderinger om biomasse både inde i skoven såvel som uden for skoven.

Carsten With Thygesen bemærkede, at Skovrådet laver anbefalinger om træbiomasse, og der spiller træet i det åbne land en rolle.

Sofie Tind Nielsen tilføjede, at en stor del af produktionen af træbiomasse kommer fra det åbne land, og at det er væsentligt at se på.

Anders Petersen ønskede en tydeliggørelse af, at notatet handler om nye anvendelser af biomasse. I afsnittet om bæredygtig træproduktion kunne det være mere klart, hvilke konflikter, der er tale om. Fx konflikten mellem øget brug af biomasse og biodiversitet. Han ønskede, at det fremstod tydeligere, at certificeringsordninger handler om bæredygtig produktion og ikke bæredygtig planlægning af landskabet. Det er fint, at man bakker op om en bioøkonomi, og at man overvejer, hvordan biomasse skal anvendes som brændstof fremover.

Sofie Tind Nielsen ønskede, at skovens evne til at binde kulstof tydeliggøres i notatet.

Niels Otto Lundstedt fandt, at det var et godt notat, og sagde, at Dansk Skovforening kan bakke om de ting, der bliver anbefalet. Dog kan notatet udbygges med anvendelse af biomassen.

Vivian Kvist Johannsen så det som en vigtig opgave for forskerne at give input til anbefalingerne. Hun fandt, at det bør undersøges nærmere, hvordan biomasseproduktionen påvirker mængden af dødt ved.

Anders Petersen var enig i, at man kan afbrænde noget af træbiomassen på bæredygtig vis, men fandt det også relevant at undersøge, om det er bedre at anvende træbiomassen til andre produkter først. Han tilføjede, at sol og vind vinder frem, hvilket på længere sigt må frigøre biomasse til andet end energi. Dette kunne stå tydeligere i notatet.

Henrik Skibsted Jakobsen bemærkede, at vi i Danmark har satset på biomasse til energi, som en del af den grønne omstilling, og har investeret i anlæg, så Danmark er bundet til at brænde biomasse af i nogle år. Men efterspørgslen på træfibre er så stor, at det bliver mindre intelligent at brænde træfibre af. Han gav Anders Petersen ret i, at det ikke fremgår tydeligt nok af notatet, at sol og vind formentlig vil overtage noget af energiproduktionen fra træbiomasse.

Tanja Blindbæk Olsen bemærkede, at mængden af træ til gavtræ ikke er gået ned. Den øgede produktion af energitræ kommer fra rydninger af naturområder og hjælpetræer mv. Vi skal overveje, hvilke konstruktionsmaterialer og energiresurser vi har i fremtiden, og hvad vi skal satse på.

Michael Glud tilføjede, at de ældste værker allerede er afskrevet. Fx er Fjernvarme Fyns kedel på den gamle papirfabrik i Dalum lukket, hvilket bliver et problem for de fynske skovejere. Derudover skal Herningværket evalueres snart. I dag er

solvarmeanlæg ikke rentable, og varmepumper kombineret med naturgas er det eneste rentable. Man skal tage stilling til, om det er den vej, man vil gå.

Jesper Fredshavn tilkendegav en bekymring for, at der bliver brug for hver eneste kvist i skoven til biomasseproduktion og tilføjede, at han venter på en zoneringsløsning, hvor der bliver afsat områder uden produktion.

Anders Petersen tilføjede, at det måske er der, certificeringen kommer ind i billedet, så produktion og naturhensyn kombineres.

Henrik Wejdling tilføjede, at man skal huske, at en videnskapacitet som Vivian Kvist Johannsen er nødvendig for, at arbejdsformen med underudvalg kan fungere. Han foreslog, at der fastsættes en minimumsgrænse for mængden af dødt ved.

Henrik Skibsted Jakobsen fandt ikke, at der i underudvalget er blevet stillet spørgsmålstejn ved, om træet skal produceres bæredygtigt, hvilket alle var enige om, at det skal. Det giver muligheder, at vi øger skovarealet, og selvfølgelig skal der også være plads til dødt ved. Certificeringer kan bidrage til at sætte en minimumsgrænse for dødt ved i produktionsskove.

Nora Skjernaa Hansen fandt, at certificering er et godt redskab i forbindelse med produktion af biomasse.

Jesper Fredshavn påpegede, at notatet ikke afgrænser nærmere, hvad der menes med bæredygtighed og certificering.

Tanja Blindbæk Olsen svarede, at der på skovområdet er konsensusbeslutninger om, hvad der menes med bæredygtighed. På den baggrund mente hun ikke, at det er problematisk at bruge bæredygtighedsbegrebet mere bredt i notatet.

Carsten With Thygesen bemærkede, at det er vigtigt, at holde sig til hovedbudskaber, når man kommer med anbefalinger.

Carsten With Thygesen kvitterede for det gode arbejde i underudvalget om biomasse. Han mente, at det var en udbredt opfattelse, at energiudnyttelse af biomasse er et midlertidigt fænomen, og at man i fremtiden i højere grad kommer til at bruge træbiomasse i CO₂-bindende materialer. Skovrådet skal give beslutningstagerne forslag til, hvordan og i hvilket omfang dansk træbiomasse kan bruges til de produkter. Han foreslog, at Skovrådet gennemgik underudvalgets anbefalinger en ad gangen.

Sofie Tind Nielsen bemærkede, at det er forskelligt, hvad der menes med den mest intelligente udnyttelse af biomassen. Hun foreslog, at det blev specificeret til en vægtning mellem klima, natur og produktion.

Carsten With Thygesen vurderede, at en drøftelse af nuancerne i begreberne ville tage lang tid og henstillede til, at man i denne fase accepterede mere overordnede anbefalinger.

Anders Petersen bakkede op om anbefalingerne i notatet. Han syntes dog, at der

manglede en beskrivelse af biomasseudnyttelsens betydning for skovens andre funktioner.

Tanja Blindbæk Olsen foreslog, at anbefalingen om mere forskning vedr. forvaltningssystemers indflydelse på kulstofoptag og -lagring i skov blev udbygget ved at tilføje biodiversitet.

Michael Glud bakkede op om, at dilemmaet mellem produktion og biodiversitet kan præciseres i notatet.

Carsten With Thygesen konstaterede, at der var opbakning til anbefalingen om udarbejdelse af en national bioøkonomistrategi, og til at denne blev den første anbefaling. Der var opbakning til forslaget om at tilføje biodiversitet i anbefalingen om forskning i virkninger af forskellige forvaltningssystemer og ligeså bred opbakning til hvert af de øvrige udkast til anbefalinger i underudvalgets notat. Han takkede for opbakningen til underudvalgets udkast til anbefalinger og rekapitulerede, at de forsamlede medlemmer af Skovrådet var blevet enige om følgende anbefalinger til miljø- og fødevarerministeren:

”Skovrådet anbefaler, at ministeren og Regeringen udarbejder en National bioøkonomistrategi, der omfatter alle kilder til biomasse med det formål at udstikke pejlemærker for den bedst mulige og mest intelligente udnyttelse af biomassen.

Skovrådet anbefaler ministeren, at der etableres en ordning, der yder økonomisk støtte til den engangsinvestering i registrering af blandt andet naturværdier, der er nødvendig for, at en skov kan certificeres – alternativt gennemfører en national registrering af naturmæssigt særligt værdifulde skove.

Skovrådet opfordrer ministeren til at afdække muligheder og udfordringer vedr. træer i det åbne landskab og i byerne, så denne ressource indenfor bæredygtige rammer kan bidrage til den grønne omstilling.

Skovrådet anbefaler, at ministeren og Regeringen understøtter og prioriterer forskning, der belyser forskellige forvaltningssystemers indflydelse på biodiversitet samt kulstofoptag og -lagring i skov og træer.

Skovrådet anbefaler, at træstrømme opgøres i Danmark inkl. import og eksport for alle træforbrugende industrier”.

5. Zonering som muligt værktøj i dansk skovforvaltning

Resumé:

På baggrund af arbejdet i underudvalg om zonering, præsenterede Niels Otto Lundstedt et notatudkast om zonering som muligt værktøj i dansk skovforvaltning. Det har ikke været muligt at nå til enighed i underudvalget om udkast til anbefalinger fra Skovrådet. Drøftelsen af underudvalgets notat blev udskudt til næste møde.

Til drøftelse mhp. beslutning om mulig anbefaling fra Skovrådet

Niels Otto Lundstedt gennemgik kort indholdet i underudvalgets notat og fastslog,

at underudvalget ikke har opnået enighed om udkast til anbefalinger fra Skovrådet om zoner. Han fortalte, at Lone Søderkvist fra Københavns Universitet har holdt oplæg for underudvalget om, hvordan zonebegrebet typisk anvendes i planlægning.

Underudvalget har bl.a. fokuseret på terminologien på zoneringsområdet, samt hvordan man kan bruge zoneringsstankegangen i skoven. Underudvalget har drøftet betydning af skala (områdets størrelse) for zoneringsområdet og nået frem til, at det typisk ikke giver mening at have en zone under 2 ha. Underudvalget har primært arbejdet med en 1) biodiversitetszone, 2) produktionszone og 3) blandingszone. Niels Otto Lundstedt redegjorde for fordele og ulemper ved at bruge zoner i skov. Blandt fordelene nævnte han en skarp fokusering af midler. Blandt ulemperne nævnte han, at man med fastlagte zoner kan risikere at fjerne fleksibilitet i arealforvaltningen, og at det kan være svært for skovejere at se sig selv i forvaltningen af zoner. Derudover konstaterede underudvalget, at forskellige former for zoner bruges i praksis allerede i dag. Underudvalget var ikke enige om, hvorvidt der skal lovgives om zoner i skov. Han understregede, at man må overveje nøje, om zoner af skov giver mening i en dansk kontekst med relativt små skovarealer.

Carsten With Thygesen takkede for oplægget og underudvalgets notat og foreslog, at nærmere drøftelser om emnet blev udskudt til et senere møde, dels grundet den fremskredne tid, dels fordi der grundet valgudskrivelsen ikke var mulighed for på dette møde at trække på sekretariatet til videre tekstbearbejdning i lyset af rådets drøftelser.

Frokost

6. Skovrådets opfølgning på nyt nationalt skovprogram

Resumé:

Vivian Kvist Johannsen refererede fra et dialogmøde om forskningsemner og arbejdsprogram 2020 for Ydelsesaftalen Skov og Landskab. Carsten With Thygesen konkluderede, at Skovrådet fremover vil forsøge at påvirke ydelsesaftalen, hvis det er muligt at nå frem til en konsensus i Skovrådet. På det seneste skovrådsmøde var der enighed om, at den årlige skovstatistik er en god datakilde til at evaluere udviklingen på skovområdet, herunder flere af skovprogrammets pejlemærker. Vivian Kvist Johannsen gennemgik kort en oversigt over indikatorer i skovstatistikken og skovprogrammets forskellige pejlemærker og gav en række eksempler på, hvordan forskellige indikatorer kan benyttes.

Til drøftelse og evt. beslutning om videre opfølgning

Vivian Kvist Johannsen gav et kort referat af dialogmødet d. 6. maj om ydelsesaftalen mellem IGN og Miljø- og Fødevarerministeriet. På dialogmødet blev det indeværende års program præsenteret og deltagerne brainstormede over, hvad der er vigtigt at tage med i aftalen for 2020. Vivian oplyste, at der kommer en skriftlig opsummering af dette.

Carsten With Thygesen forklarede, at baggrunden for at tale om ydelsesaftalen er, at Skovrådet ikke har egne midler til at bestille forskning. I den forbindelse nævnte han, at Vildtforvaltningsrådet har flere midler.

Jesper Fredshavn uddybede Carstens kommentar ved at fortælle, at DCE sidder med som rådgivere i Vildtforvaltningsrådet og at Vildtforvaltningsrådets midler kan bruges til bestilling af notater.

Carsten With Thygesen spurgte, om det er ministeriet, der tager stilling til, om der skal bestilles notater mv. i Vildtforvaltningsrådet.

Jesper Fredshavn bekræftede dette og understregede, at Vildtforvaltningsrådets medlemmer ikke selv kan bestille notater.

[Sekretariatet bemærker: "Vildtforvaltningsrådet kan ikke anvende rådets midler til at bestille forskning. Vildtforvaltningsrådet kan anbefale bestilling af forskning eller notater fx via en særlig forsknings- og rådgivningskontrakt om vildtforvaltning, som MST har med DCE. Der er således tale om Miljøstyrelsens midler, og det er Miljøstyrelsen, der foretager en eventuel bestilling. Hvis der er ledige midler i kontrakten bliver anbefalinger næsten altid fulgt. Ydelsesaftalen mellem MFVM og IGN har ikke på samme måde rum til løbende bestillinger, men har dog emner, hvor parterne i aftalen (MST, NST, LBST, departementet samt ERST (Erhvervsstyrelsen)) kan bestille rådgivning."]

Henrik Skibsted Jakobsen spurgte, om Skovrådet kan få lignende løsning.

Tanja Blindbæk Olsen efterlyste et overblik over hvilke ydelsesaftaler, der er relevante for skovbrug.

Michael Glud udtrykte begejstring for dialogmødet, som han havde fundet værdifuldt og oplysende.

Carsten With Thygesen opfordrede til at flere Skovrådsmedlemmer deltager i dialogmødet næste år.

Vivian Kvist Johannsen orienterede om, at ydelsesaftalerne ligger på ministeriets hjemmeside:https://mfvm.dk/fileadmin/user_upload/MFVM/Ministeriet/Departementet/Aftaler_med_universiteter/Aftaler_2019-2022/Ydelsesaftale_2019-2022_-_Skov_og_Landskab.pdf

Jesper Fredshavn orienterede om, at Aarhus Universitet har sammensat et rådgivningspanel, der skal rådgive om DCE's overordnede vision og strategi, herunder rammerne for forskningsbaseret myndighedsbetjening.

Carsten With Thygesen takkede for orienteringen og drøftelsen og konstaterede, at der ikke var mulighed for at behandle punktet yderligere på mødet. Han konkluderede, at Skovrådet fremover vil forsøge at påvirke ydelsesaftalen, hvis det er muligt at nå frem til en konsensus i Skovrådet.

Carsten With Thygesen svarede, at det gjorde en stor forskel, at biomassepunktet var bearbejdet færdigt med endeligt udkast til anbefalinger af et underudvalg.

Vivian Kvist Johannsen gav et kort oplæg om samspillet med Det Nationale Skovprogram og Danmarks Skovstatistik. Hun gav eksempler på hvilke indikatorer,

der kan bruges i forhold til Skovprogrammets mål og pejlemærker. Hun fremhævede bl.a. opgørelsen af andelen af prøvefelter med mere én træart og mængden af dødt ved som indikatorer for pejlemærker om biodiversitet.

Nora Skjerna Hansen bemærkede, at hun opfattede punktet som et punkt om, hvordan Skovrådet kan bruge sin beføjelse til at følge op på skovprogrammet. Hun spurgte, om det er noget, Skovrådet skal gøre en gang om året, så der kan gives input til ministeren. Hun påpegede, at Skovrådet kan tage udgangspunkt i Skovprogrammet, men at rådet også har beføjelse til at stille spørgsmålstejn ved de mål, der er sat.

Anders Petersen oplyste, at han fandt Skovprogrammets mål om 10 % biodiversitetsskov uambitiøst, og foreslog en opgørelse af andelen af prøveflader uden dødt ved.

Vivian Kvist Johannsen var positiv over for Anders' forslag og ville tage det med i den næste skovstatistik.

Carsten With Thygesen bemærkede, at en større opfølgning må komme på et efterfølgende møde, da Miljø- og Fødevarerministeriet ikke deltog ved dette møde på vanlig vis på grund af folketingsvalget.

7. Ny NOVANA-rapport om skovnaturtyper 2007-2016

Resumé:

Det oprindelige dagsordenspunkt om INTEGRATE udgik grundet afbud fra Naturstyrelsen. Jesper Fredshavn fra DCE holdt i stedet et oplæg om NOVANA skovnaturtyper.

Til orientering

Jesper Fredshavn fortalte, at overvågningen af skovnaturtyper i NOVANA startede i år 2007.

Resultaterne af overvågningen er bl.a., at der er færrest urter i de mørke bøgeskove. Som skovstrukturindikatorer anvendes bl.a. antal store træer, antal træer med hulheder og råd samt dødt ved. Han oplyste, at data fra bøgeskovene i NOVANA-overvågningen er præget af en overvægt af unge skove. Målingerne af dødt ved viser, at der ikke er meget dødt ved i de danske skove sammenlignet med skove i udlandet. Hovedkonklusionerne fra overvågningen er, at naturkvaliteten ikke er bedre inden for habitatområder end uden for habitatområder hvad angår skov, at der ikke kan ses en stor udvikling siden 2007 og at skovene generelt er blevet mørkere. Det kan være årsag til, at der findes færre arter.

Nora Skjerna Hansen bemærkede, at rapportens konklusion om fald i antal arter er uklar og fejlagtigt kan tolkes som fald i antal truede arter. Det er urterne, som går tilbage, fordi skovene er blevet mørkere efter ophørt eller nedsat skovning i de biologisk set forholdsvis unge, udpegede skove. Kritikken af skovforvaltningen bør være, at der er gjort for lidt i form af aktiv naturgenopretning og tiltag, som kan skabe strukturel variation og dermed bl.a. mere lys og dødt ved hurtigere. For ca. ti år siden, da overvågningen startede, var der dog ikke en klar anbefaling fra myndigheder og

forskningsmiljøet om aktiv naturgenopretning i skovene.

Tanja Blindbæk Olsen fandt det ikke overraskende, at tilstanden for skovnaturtyperne ikke har ændret sig meget, da de tiltag, der er sat i værk (fx efterladelse af træer og urørt skov) først vil være synlige om mange år. Skovene er bl.a. blevet mørkere, da der ikke udtages meget bøg pga. dårlige priser og fordi flere skovområder er udlagt som urørte. Skovdriften har ikke gjort skovene mørkere i perioden.

8. Klimanyt

Til orientering

Punktet blev rykket til næste møde grundet tidspres. Forberedte power point oversigter blev lovet eftersendt.

9. Meddelelser/orientering

Til orientering

Punktet udgik, jf. omtale under pkt. 2.

10. Evaluering af mødet

Til drøftelse

Punktet udgik grundet tidsmangel.

11. Evt.

Johan Tesdorpf spurgte, om det er muligt at invitere den kommende miljø- og fødevareminister til møde i Skovrådet, evt. allerede til det kommende skovrådsmøde.

Carsten With Thygesen syntes, at det var et godt forslag at søge et snarligt møde med en kommende minister og oplyste, at han ville arbejde videre med den idé.

12. Ekskursion på Klelund

Skovrådet blev vist rundt på Klelund og hørte om udfordringer, muligheder og resultater af arbejdet med at omlægge den tidligere åbne plantage til en nu indhegnet skov og dyrehave.